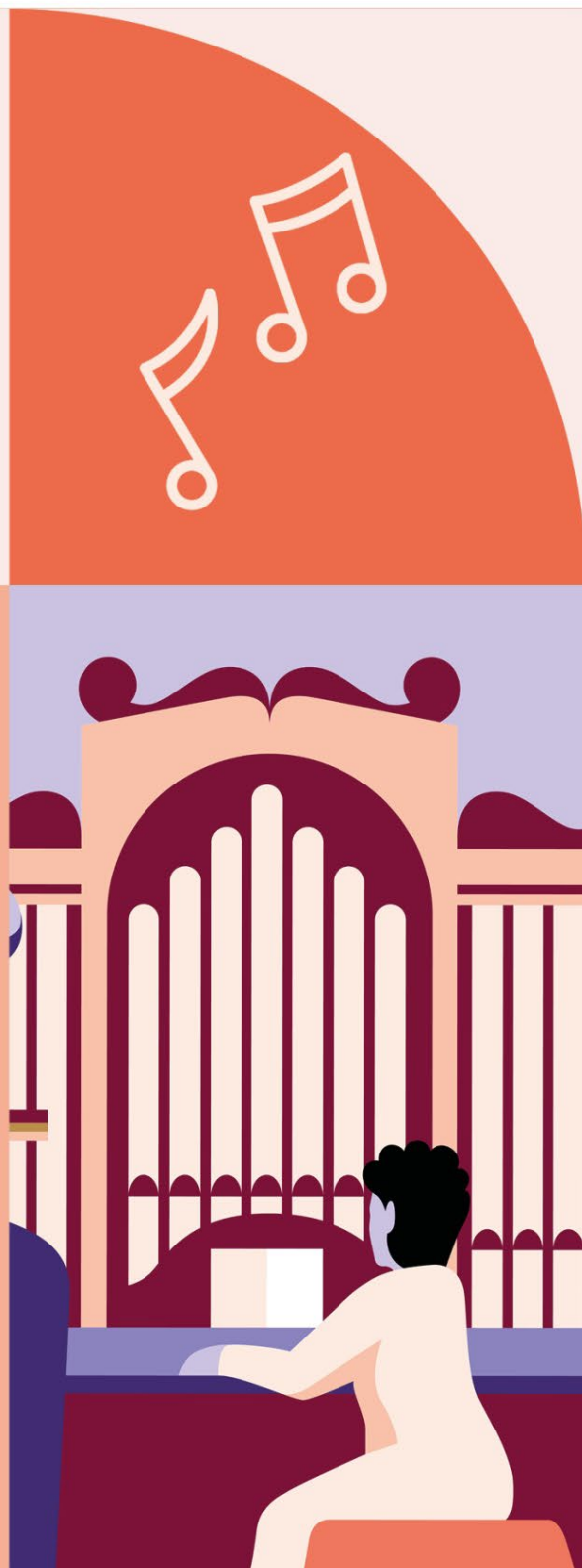

Musik- gudstjänst

Orgelveckan 2025

Anders Krantz, orgel
Johan Hedin, nyckelharpa
Arne Blomberg, fiol

Andakt Per Åkerström

**Svenska
kyrkan**

Ordning för Kyrko-Betjante i Linköpings Stift 1795 s

Organister böra... färdigt kunna spela efter noter til dans på Violin och accompagnera på Violoncelle; äfven som de, hvilkas bröst det tillåter, dessutom böra öfva sig på något blåsInstrument, såsom Oboe, Clarinette, Waldhorn eller Trompette, för att dels med undervisning kunna gå hugade nylärningar tilhanda, dels betjena Församlingens Invånare vid bröllop och andra gillen, dels vid högtidliga tillfällen i Kyrkan kunna upföra Instrumental Musik.

Organisterna utbildades i stiftstäderna, djäknarna (eleverna) skrev av varandras notböcker och när utbildningen var avslutad, fick de plats i olika församlingar och där spelades låtarna av denne och dennes elever. Så spreds barockens musik till folket.

Enstaka notsamlingar finns bevarade och vi har hämtat låtar ur fyra notsamlingar med anknytning till vårt pastorat. Och några utsocknes...

Notböckerna bevaras av Svenskt visarkiv/Folkmusikkommissionens notsamling. Sök på nätet.

Anders Fredrik Alard föddes 1821 på Karlshov i Älvestads församling. Han var son till trädgårdsmästaren Henrik Alard och hans hustru Maja Stina Strömberg.

Alard flyttade 1837 till Östra Husby socken, men återkom samma år.

”Organistelev”.

1843 flyttade han till Stockholm, studerade till organist.

Alard var från 1850 till 1857 tillförordnad kantor i Katarina församling, Stockholm. Han publicerade en rad musikaliska skrifter bl.a. om psalmodikonen och sifferpsalmböcker.

Han arbetade från 1857 som klockare och organist i Simtuna församling, Uppland. Alard avled 26/11 1900 i Vadstena.

Alards notbok – *Notbok för Violino* är daterad 1833 och innehåller 85 polonoiser, åtta valser, två psalmer mm.

Elias Annell d.y. var född i Norrköping 1778, där hans far Elias Annell d.ä. var kron- och klockgjutare. Han har gjutit många klockor runt om i traktens kyrkor. Annel studerade i Uppsala och prästvigdes 1804.

Verkade som komminister i Fivelstad utanför Vadstena 1817-1838. Fivelstad var en annexförsamling till Hagebyhöga pastorat.

Annell avled 1838.

Anells notbok – *NotBok för Violin, 1794* – innehåller tio menuetter, ett tjugotal pollonesser (däribland Dupuys och Abbé Vogels pollonesser), 14 kontradanser och ett antal klassiska stycken.

Abraham Haghholm i Godegård var född 1811 och dog 1890.

Han var son till en fattig torpare i Godegård och drabbades i tidig ålder av förlamning. En karl som inte kunde arbeta var i gamla tider dömd till fattigstugan. Men inte Haghholm, han fick studera till folkskollärare, examinerades 1844 och blev en stor kulturpersonlighet i Godegård.

Haghholm är framför allt känd som upptecknare till en unik samling folklig dansmusik för fiol, över 350 melodier, mest pollonesser och valser.

Carl Gustaf Sundblad var organist i Godegårds kyrka, född 1815, död 1905.

Fadern Samuel Sundblad var klockare.

Carl Gustaf lärde sig spela fiol av organisten i Tjällmo, Johan Rydwall.

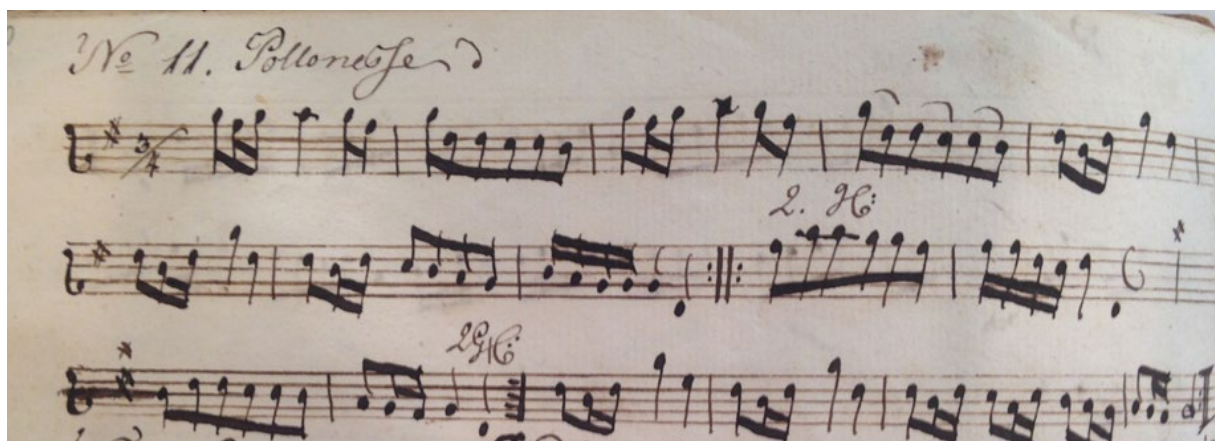
Efter C G Sundblad finns en liten notbok, daterad 1835 med 1700-tals Pollonoiser, Quadriller, Valser och Angloiser.

Polonesse???

Den svenska polskan har sina rötter 1600-talet. Man dansade flera danser i svit, dvs två, tre eller fler danser efter varandra. Två var det vanligaste – en långsam dans i jämn taktart följt av en snabbare efterdans till samma melodi, men i tretakt. Det kallades att dansa på polskt vis - *à la polonaise*.

Den snabba efterdansen i tretakt var mer omtyckt än huvuddansen, som försvann. Den ensamma efterdansens melodi övertog benämningen, som försvenskades i några stavningsvarianter.

Namnet *polska* blev vanligt i slutet av 1800-talet.

Program

1. Pollonesse, Hagholm nr 1.
2. Polska efter skraddaren J.F. Nilsson i Bergshammar, Sörmland.
3. Polska efter Johan Albert Ekvall, Björkvik, Sörmland.
4. Pollonesse, Hagholm nr 56.
5. Polonesse Sundblad nr 22 och 23
6. Tre pollonesser i svit. Hagholm nr 141, 146 och 152.
7. Musik ur Andreas Dahlgrens notbok, Tryserum
8. Polonoise, Alard 30.
9. Polonoise, Alard 53.
10. Plaisir de Himmelstalund, kontradans, Annell 3.

ANDAKT

11. Pollonesse, Annell 17.
12. Pollonesse, Annell 24.
13. Polones, Gustaf Blidström, Tobolsk, Sibirien 1715.
14. Pollonesse, Annell svit 11, 12,13.
15. Polonesse efter Johan Adolf Olsson, Malexander.
16. Polska efter Gustaf Jernberg, Gävle.

sensus

ORGELVECKAN
2025

11-19 oktober